

Lausunto hallituksen esityksestä kuntalain muuttamisesta

Yleistä

Suomi jakautuu kuntiin, joiden hallinto perustuu paikallisten asukkaiden itsehallintoon. Perustuslaki ja Kuntalaki ovat keskeisimmät kunnan asukkaiden itsehallintoa tukevat lait. Kuntatalouden kehitys on ollut pitkään huolestuttavaa ja alijäämäisten kuntien lukumäärä ja alijäämien kokonaismäärä samoin kuin kuntien velkamäärä ovat jatkuvasti kasvaneet.

Samanaikaisesti kuntien tehtävien ja niiden hoitoa koskevien velvoitteiden määrä on kasvanut. Kuntien rahoitusta ei ole valtiovarainministeriössä lisätty samassa tahdissa kunnille osoitettujen vastuiden ja velvoitteiden kasvamisen kanssa. Kuntalain 10§:n mukaan valtiovarainministeriön tulee seurata, että kuntia koskevan lainsäädännön valmistelussa otetaan huomioon perustuslaissa turvattu kuntien itsehallinto. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Varautuminen ja sitä koskeva ohjeistus

Kunnat tekevät paljon seudullista ja maakunnallista yhteistyötä varautumisessa normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Yhteistyötä tehdään myös kolmannen sektorin asiantuntijatahojen kanssa. Yhteistyön kautta tilannekuva, osaaminen ja valmius ovat kasvaneet kunnissa viime vuosina.

Vetelin kunnanhallitus lausuu, ettei valtiovarainministeriölle ole tarkoituksenmukaista osoittaa ohjausvaltaa kuntien valmiusasioissa nykyistä enempää Kuntalakia muuttamalla. Näin erityisesti siksi, ettei ministeriö esitä täysikatteista lisärahoitusta lakimuutoksesta seuraaviin ministeriön ohjaustehtävien toimeenpanoon kunnille. Sen sijaan ministeriöltä odotetaan nykyistä enemmän kuntien paikallista ja alueellista valmiustyötä tukevia suosituksia kuntien valmiustyössä.

Kuntien tytäryhtiöt kuten energia ja vesiyhtiöt vastaavat itsenäisesti varautumisestaan ja valmiussuunnitelmiansa ajantasaisuudesta. Jo nykyisellään varautumista ja valmiutta koordinoidaan ja yhteensovitetään tehokkaasti kuntakonsernissa kunnan ja tytäryhtiöiden kesken. Valmiussuunnitelmat ja varautumisen asiakirjat ovat salaisia asiakirjoja, joita kunnat eivät julkaise ja jaa julkisesti kuntalaisten saataville. Tästä syystä valmiussuunnittelun ohjausta ja valmiussuunnitelmia ei pidä liittää osaksi kuntien julkisia konserniohjeita. Tällä ei saavuteta mitään lisäarvoa vaan päin vastoin asiakirjojen käytettävyyttä ja julkisuus kärsivät.

Ehdotukset liittyen vaikuttamistoimielimiin

Kuntalaisten vaikuttamistoimielimien aloiteoikeuteen tehtävät muutokset selkiyttävät useissa kunnissa jo voimassa olevaa käytäntöä.

Useissa erityisesti pienissä kunnissa vanhus - ja vammaisneuvosto toimivat tehokkaasti yhdistettyinä yhdeksi neuvostoksi, joten kuntalakiin esitettävät muutokset eivät saa heikentää mahdollisuutta yhdistää nämä kaksi neuvostoa.

Muilta osin kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön.